

4. Підсумки діяльності Держлікинспекції МОЗ за I півріччя 2012 р. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.apteka.ua/article/53124>

5. Приймак І.І. Організація стратегічного управління суб'єктами господарювання в економіці України / І.І. Приймак // Вісник Львівського національного університету ім. Івана Франка. – Сер.: Економічна. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка. – 2006. – Вип. 36. – С. 143-147.

6. Сквозь тернии к звездам! Аптечные продажи в Украине: декабрь, итоги 2009 г. [Электронный ресурс]. – Доступный с <http://www.provisor.com.ua/archive/2004>.

Олексюк М.И. Риски и угрозы функционирования торговых предприятий фармацевтического рынка Украины

Исследованы основные факторы и тенденции развития фармацевтического рынка Украины. Выделены основные внешние риски и угрозы для функционирования и развития предприятий торговли лекарственными препаратами. Осуществлен SWOT-анализ современного развития фармацевтической сферы Украины.

Ключевые слова: риски, угрозы, управление рисками, фармацевтический рынок, торговые предприятия.

Oleksiuk M.I. Risks and threats of functioning of trade enterprises of pharmaceutical market of Ukraine

The article studied the main factors and trends in the pharmaceutical market of Ukraine. Singled out the main external risks and threats to the operation and development of commercial drugs. The SWOT-analysis of modern development of pharmaceutical sphere in Ukraine has been accomplished.

Keywords: risks, threats, risk management, the pharmaceutical market, trade enterprises.

УДК 336.7

*Ст. викл. О.М. Попівняк, канд. екон. наук –
Дрогобицький ДПУ ім. Івана Франка*

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕПРЕСИВНИХ ТЕРИТОРІЙ

Досліджено сучасні методичні підходи до оцінювання депресивності територій. Запропоновано вдосконалену методику оцінювання фінансового забезпечення депресивних територій України та джерел їх формування. Сформовано систему розрахункових показників, методи та прийоми діагностики фінансового потенціалу депресивних територій.

Ключові слова: депресивні території, фінансове забезпечення, фінансові ресурси, фінансовий потенціал.

Постановка проблеми. У несприятливих умовах, які можуть складатися у певних регіонах, втрачається їх здатність до відтворення економічних, екологічних чи соціальних процесів, внаслідок чого вони стають депресивними. За таких умов такі регіони не можуть самостійно вийти з цього стану, тоді зростає роль держави, яка шляхом перерозподілу ресурсів, а також створення спеціальних економічних механізмів (податкових, фінансових) може сприяти вирішенню питань активізації розвитку регіону, підтриманню стабільності в регіоні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми фінансового забезпечення регіонального розвитку та механізмів його підвищення доволі широко висвітлені в працях: О. Барановського, З. Варналія, І. Вахович, Л. Зайцевої, І. Камінської, М. Карліна, Г. Кірейцева, О. Кириленко, В. Опаріна, П. Тарангул, С. Юрія, Л. Федулова та ін. Науковці у своїх дослідженнях переважно зосере-

джують увагу на теоретичних підходах до визначення сутності та критеріїв депресивності, причинах і факторах, що її зумовлюють, методичних підходах до оцінки депресивних територій.

Аналіз наукових праць з цієї проблематики підтверджує, що в Україні поки що не усталились методичні підходи до оцінювання фінансового забезпечення розвитку депресивних територій.

Метою роботи є вдосконалення існуючих методичних підходів щодо оцінки фінансового забезпечення розвитку депресивних територій.

Виклад основного матеріалу. На практиці визнання окремих територій України як депресивних пов'язується з можливістю і необхідністю надавати їм фінансову підтримку для розвитку та потребує розробки ефективних механізмів фінансового забезпечення, що дадуть змогу подолати регіональні негаразди та визначатимуть можливості подальшого розвитку таких територій. На цій основі, внаслідок аналізу існуючих методик оцінювання фінансового потенціалу регіону [1-4, 8], запропоновано методичний підхід, який передбачає його дослідження в розрізі джерел формування, що дасть змогу комплексно і максимально врахувати достатність та ефективність його використання з усіх джерел фінансового забезпечення розвитку депресивних територій.

Методику оцінювання депресивності територій та їх фінансового забезпечення наведено на рисунку, яка включає два етапи:

- 1) оцінку депресивності розвитку територій;
- 2) оцінку фінансового забезпечення розвитку депресивних територій.

Етап 1. Оцінка депресивності розвитку територій. Загальновідомо, що дослідження будь-яких економічних процесів проводиться за допомогою порівняльного аналізу з використанням показників, які розкривають їх ознаки, параметри та дають змогу оцінити їх стан. Пропонуємо комплексний аналіз розвитку регіонів на предмет депресивності проводити за показниками, які згруповані у три проблемно-змістові блоки: 1) блок економічних показників; 2) блок соціальних показників; 3) блок екологічних показників.

За відповідними проблемно-змістовими блоками доцільно визначити інтегральний рівень розвитку регіонів у відповідних сферах – економічній, соціальній та екологічній, що дасть змогу класифікувати регіони на економічно депресивні, соціально депресивні та екологічно депресивні.

Один із них полягає в тому, що інтегральну оцінку стану території можна обчислювати на основі розрахунку багатовимірної середньої, методика якої передбачає, що абсолютні значення показників замінюються відносними величинами, базою порівняння для яких є середнє значення відповідного показника в Україні.

Для перерахунку абсолютних показників у відносні використовуємо формулу 1:

$$P_{ij} = \frac{X_{ij}}{\bar{X}_{ij}}, \quad (1)$$

де: X_i – значення i -го показника для j -го регіону; $\bar{X}_{ij}$ – середнє значення i -го показника.

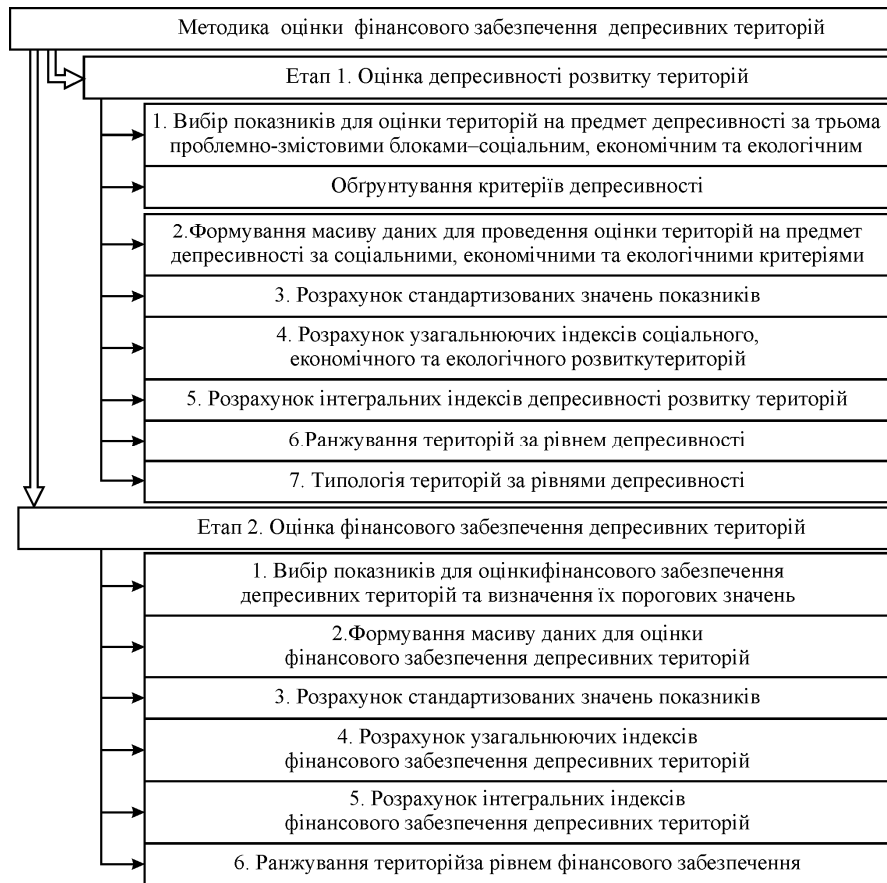

Рис. 1. Методика оцінювання фінансового забезпечення розвитку депресивних територій країни (*розроблено автором)

Інтегральна оцінка (ІО) – це багатовимірна середня, що розраховується як середня арифметична зі значень P_{ij} за формулою 2:

$$IO = \frac{1}{n} \sum P_{ij}, \quad (2)$$

де n – кількість показників-критеріїв депресивного стану територій.

Якщо цим показникам-критеріям надається різна вага (d_{ij}), то розрахунок виконуємо за формулою 3:

$$IO = \sum P_{ij} \times d_{ij}. \quad (3)$$

Інтегральний показник депресивності окремої території визначають різними способами. Сьогодні дискусійними є підходи до визначення інтегрального показника депресивності адміністративного району. У цьому питанні немає одностайної думки або чітко визначеної загальноприйнятої методики. Наприк-

лад, інтегральний показник може бути визначений як сума нормованих (стандартизованих) значень вихідних показників за формулою

$$I_r = \sum_{j=1}^n \hat{X}_{ij}, \quad (4)$$

де: I_r – інтегральний показник депресивності території; $\hat{X}_{ij}$ – нормоване значення вихідного показника; n – кількість показників.

Своєю чергою, стандартизоване значення показника визначаємо за формулою

$$Y_{ij} = \frac{X_{ij} - \bar{X}_j}{Sx_j}, \quad (5)$$

де: Y_{ij} – стандартизоване значення j -го показника для i -го регіону; X_{ij} – фактичне значення j -го показника для i -го регіону; $\bar{X}_j$ – середнє значення j -го показника; Sx_j – стандартне відхилення за показником X_{ij} .

При такому варіанті інтегральний показник депресивності може мати від'ємне значення. Для уникнення цього недоліку можна використати формулу, в якій порівнюємо мінімальні та максимальні значення показників з фактичним. Одна частина формули стосується показників-стимуляторів, а друга – показників-дестимуляторів:

$$R = \left(\sum_i^n \frac{X_{\max} - X_i}{X_{\max} - X_{\min}} \right) + \sum_i^n \frac{X_i - X_{\min}}{X_{\max} - X_{\min}}, \quad (6)$$

де: R – інтегральний показник депресивності території; $X_{\min}$ та $X_{\max}$ – відповідно мінімальне та максимальне значення вихідних показників.

Визначення інтегрального показника депресивності певної території можливе також і за рейтинговими оцінками. Під час визначення рейтингів знову ж таки враховуються показники-стимулятори та дестимулятори. Сумарний рейтинг визначаємо за формулою

$$\bar{R}_i = \frac{1}{m} \cdot \sum_{j=1}^m R_{ij}, \quad (7)$$

де: R_{ij} – ранг j -го регіону за i -тим показником; m – кількість показників.

Найбільш поширеними методиками групування часткових показників в інтегральну оцінку є [1, с.156]:

- розрахунок середньої арифметичної:

$$X_{\text{ар}} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n X_i, \quad (8)$$

де: $X_1, \dots, X_n$ – часткові показники оцінки; n – кількість показників.

Застосовують цей метод для аналізу не згрупованих даних, які вважаються рівносильними у рівні впливу на інтегральний показник. Недолік методу полягає в тому, що будь-яке погіршення однієї часткової оцінки компенсується рівним за абсолютною величиною покращенням іншої часткової оцінки;

- розрахунок середньої геометричної:

$$X_{\text{сер.geom.}} = \sqrt[n]{X_1 X_2 X_3 \dots X_n} = \sqrt[n]{\prod X_n}. \quad (9)$$

Цей метод визначення зведеної інтегральної оцінки можна застосовувати для значень X , які не дорівнюють нулю. За наявності одного з показників, який дорівнює нулю, інтегральна оцінка показників також буде дорівнювати нулю.

У нашому дослідженні вважаємо за доцільне для розрахунку інтегральної оцінки економічної, соціальної та екологічної депресивності регіону застосовувати модифіковану формулу середньої геометричної, що дасть змогу точно врахувати кожен із факторів впливу на рівень депресивності регіону.

Формула розрахунку модифікованої середньої геометричної має такий вигляд [1, с.157; 2]:

$$X_{geom.} = \sqrt[n]{\prod (1 + X_n)} - 1. \quad (10)$$

Особливістю цього методу є те, що низьке значення хоча б однієї з часткових оцінок значно знижує інтегральну оцінку.

За зведеною інтегральною оцінкою економічної, соціальної та екологічної депресивності потрібно здійснити групування регіонів за окремими групами: депресивні, умовно-депресивні, умовно-стабільні та стабільні. Для такого групування необхідно визначити розмір інтервалу за формулою

$$r = \frac{I_{max} - I_{min}}{g}, \quad (11)$$

де: r – розмір інтервалу; I_{max} – максимальне значення інтегрального індексу, зокрема економічного, соціального та екологічного розвитку; I_{min} – мінімальне значення інтегрального індексу; g – кількість відокремлених груп.

Відповідно до отриманих інтегральних оцінок здійснюється ранжування регіонів. Регіону з найвищим значенням присвоюється найвищий ранг, що відповідає першому місцю з 26 інших.

Етап 2. Оцінка фінансового забезпечення розвитку депресивних територій.

Оцінку рівня фінансового забезпечення депресивних територій пропонуємо проводити на основі індикаторів, згрупованих за джерелами формування фінансового потенціалу регіону, що найбільшою мірою характеризують збалансованість фінансових можливостей та потреб регіону:

- бюджетного потенціалу депресивної території як потенційної можливості акумуляції фінансових ресурсів до бюджету;
- фінансового потенціалу підприємств і організацій, зареєстрованих на території регіону як власних вільних і залучених фінансових коштів;
- фінансового потенціалу населення як фінансових ресурсів домогосподарств;
- потенціалу фінансово-кредитної системи як фінансових ресурсів інститутів банківсько-кредитної системи регіону;
- потенціалу зовнішніх інвестицій і запозичень як сукупності залучених фінансових ресурсів з інших регіонів України, а також з інших держав.

Головне завдання полягає у виборі індикаторів, набір яких є взаємопов'язаною системою показників, кожен з них характеризує певний аспект фінансового забезпечення розвитку депресивних територій. Перелік індикаторів, за якими будемо проводити оцінку фінансового потенціалу регіонів України,

подано у таблиці. На наступному етапі оцінювання фінансового забезпечення розвитку регіону виникає необхідність зведення такого масиву даних до якогось інтегрального оцінкового показника.

Для дослідження стану фінансового забезпечення депресивних територій вважаємо доцільним використання методики багатофакторного порівняльного аналізу із застосуванням методів групування, ранжування, узагальнення, систематизації, що дасть змогу отримані результати часткових індексів за критеріальними характеристиками звести до загального інтегрального індексу фінансового забезпечення загалом.

Табл. Показники оцінки фінансового потенціалу регіону*

Групи показників	Показники		Порогові значення
1	2		3
Бюджетний потенціал регіону	Y_1	доходи консолідованого бюджету, % до ВВП	>20 % за дослідженнями А.М. Сундука [6]
	Y_2	видатки консолідованого бюджету, % до ВВП	>20 % за дослідженнями А.М. Сундука [6]
	Y_3	питома вага трансфертів з державного бюджету у ВДВ, %	≤; 5-6 % за дослідженнями А.М. Сундука [6]
	Y_4	рівень дефіциту (-), профіциту (+) консолідованого бюджету, % до ВВП	≤ 3; 3,5 % [1, 2]
	Y_5	середній рівень доходів місцевих бюджетів на одну особу (без міжбюджетних трансфертів)	збільшення
	Y_6	середній рівень витрат місцевих бюджетів на одну особу (без міжбюджетних трансфертів)	збільшення
	Y_7	співвідношення власних доходів і видатків місцевого бюджету без міжбюджетних трансфертів, млн грн / млн грн	>1
	Y_8	питома вага внутрішніх джерел фінансування місцевих бюджетів, %	>80 % [1]
	Y_9	питома вага податків регіону в обсязі ВРП, %	>35 % [1]
	Y_{10}	співвідношення між обсягом видатків місцевого бюджету з урахуванням міжбюджетних трансфертів і податками, зібраними на території регіону, %	<100
Фінансовий потенціал підприємств і організацій, зареєстрованих на території регіону	Y_{11}	доходи від реалізації промислової продукції на одну особу, грн / особу	збільшення
	Y_{12}	співвідношення прибутків прибуткових підприємств до збитків збиткових підприємств (від звичайної діяльності до оподаткування), млн.грн./млн.грн.	>2
	Y_{13}	коефіцієнт покриття (співвідношення оборотних активів до поточних зобов'язань), млн грн / млн грн	>1 [1], 1-2 [2]
	Y_{14}	вартість введених у дію нових основних засобів на одну особу, грн	збільшення
	Y_{15}	рівень зносу основних засобів, %	<35 % за дослідженнями І.М. Вахович [1]
	Y_{16}	питома вага реалізованої інноваційної продукції у загальному обсязі реалізованої промислової продукції, %	> 7 за дослідженнями Інституту економічного прогнозування [5]
	Y_{17}	обсяг роздрібного товарообороту, у % до ВВП	>40 % за дослідженнями А.І. Сухорукова [7]

Фінансовий потенціал населення регіону	Y ₁₈	доходи населення в розрахунку на одну особу, грн	збільшення
	Y ₁₉	частка заробітної плати у структурі доходів населення регіону, %	>50 % за дослідженнями І.М. Вахович [1]
	Y ₂₀	частка населення із середньодушовими грошовими витратами нижче прожиткового мінімуму, %	≤ 40 % [7], ≤ 7-10 % [1],
	Y ₂₁	співвідношення рівня мінімальної та середньої зарплати, %	<56 % за дослідженнями А.І. Сухорукова [7]
	Y ₂₂	відношення грошових доходів 10 % найбагатш та 10 % найменш забезпеченого населення, разів	≤ 8-10 [1],
	Y ₂₃	частка оплати праці найманих працівників у структурі ВДВ за категоріями доходу, %	>50 % за дослідженнями А.І. Сухорукова [7]
	Y ₂₄	депозитні вкладення населення у розрахунку на одну особу, грн	збільшення
	Y ₂₅	рівень інфляції за середньорічним темпом зростання індексу споживчих цін, %	<8 % за дослідженнями І.М. Вахович. У країнах із сталим економічним розвитком порогове значення – 2-3 % [1]
Потенціал фінансово-кредитної системи регіону	Y ₂₆	обсяг довгострокових кредитних вкладень банків на одну особу, грн	збільшення
	Y ₂₇	обсяг кредитних вкладень банків в економіку, % до ВРП	>50 % [6], >30 % [7]
	Y ₂₈	кошти на рахунках підприємств, організацій, населення в комерційних банках у розрахунку на одну особу, грн	збільшення
	Y ₂₉	середній розмір статутного капіталу на 1 діючий банк, млн грн	збільшення
Інвестиційний потенціал регіону	Y ₃₀	обсяги інвестицій в основний капітал, % до ВРП	>20 % [1], >17-20 % [7]
	Y ₃₁	інвестицій в основний капітал у розрахунку на одну особу (у фактичних цінах), грн	збільшення
	Y ₃₂	інвестицій в основний капітал на охорону НПС і раціональне використання природних ресурсів % до ВРП	2-3 % З.В. Герасимчук, І.М. Вахович [2]
	Y ₃₃	відношення чистого приросту прямих іноземних інвестицій до ВВП, %	>5-10 З.В. Герасимчук, І.М. Вахович [2]
	Y ₃₄	прямі іноземні інвестиції на 1 особу, дол. США	збільшення

* Розроблено автором.

Розрахунок інтегрального індексу фінансового забезпечення регіонів пропонуємо проводити за таким алгоритмом:

1. Формування матриць вихідних даних відповідно до кожного напрямку оцінки.
2. Стандартизація індикаторів фінансового забезпечення регіону.

На нашу думку, оцінка фінансового забезпечення регіонів базується на методиці порівняння фактичних даних з пороговими, які приймаються за стандартні. При цьому індикатори-стимулятори фінансового забезпечення регіонів стандартизуються діленням фактичного значення окремого індикатора (Y_{ij}) на порогове значення (Y_{Pi}), а індикатори-дестимулятори стандартизуються діленням порогових значень на фактичні. Внаслідок цього отримуємо матриці стандартизованих коефіцієнтів:

$$\alpha_{ij}^c = \frac{Y_{ij}}{Y_{Pi}}, \quad \alpha_{ij}^d = \frac{Y_{Pi}}{Y_{ij}}, \quad (12)$$

де: α_{ij}^c і α_{ij}^d – відповідно стандартизовані індикатор-стимулятор та індикатор-дестимулятор; Y_{ij} – фактичне значення i -го індикатора фінансового забезпечення регіону; Y_{Pi} – порогове значення j -го індикатора фінансового забезпечення регіону; $i = 1, \dots, n$ – індикатори, за якими здійснюється дослідження; $j = 1, \dots, m$ – регіони, що досліджуються.

Під індикаторами-стимуляторами розуміють ті показники, які здійснюють стимулювальний (позитивний) вплив на індекс фінансового забезпечення регіону за певним критерієм. За характером своєї дії вони сприяють підвищенню рівня фінансового забезпечення регіону і позитивно впливають на фінансову безпеку регіону. Індикатори-дестимулятори спричиняють зниження рівня значення цих величин. У цьому проявляється їх дестимулювальний (негативний) вплив на інтегральний індекс фінансового забезпечення регіону.

3. Розрахунок рейтингової оцінки фінансового забезпечення регіонів за окремими групами індикаторів (R_j) здійснюємо за формулою модифікованої середньої геометричної:

$$R_j = \sqrt[n]{\prod_{i=1}^n (1 + \alpha_{nj})} - 1. \quad (13)$$

Особливістю цього методу є те, що низьке значення хоча б однієї з часткових оцінок значно знижує інтегральну оцінку, тобто найбільш повно відображає вплив кожного окремого показника на інтегральний, але якщо хоча б одне значення показника дорівнює нулю, то й інтегральна оцінка буде дорівнювати нулю. Для уникнення такої ситуації формулу модифіковано.

4. Ранжування регіонів відповідно до одержаного результату рейтингової оцінки (R_j) фінансового забезпечення регіонів. Внаслідок одержаних результатів визначається місце регіону серед усіх 26, тобто кожному регіону присвоюється певний ранг на основі розробленого алгоритму, а саме регіону з найвищим значенням оцінки присвоюється перше місце в рейтингу, а регіону з найнижчим рівнем рейтингової оцінки – останнє (27-ме) місце.

Висновки. Ця методика оцінювання фінансового забезпечення депресивних територій забезпечує виявлення рівня економічного, екологічного та соціального його розвитку, сильних та слабких сторін фінансового забезпечення регіонального розвитку, дає змогу встановити факт депресивності території, відкриває нові можливості нарощення та підвищення ефективності використання фінансових ресурсів території, залучення вітчизняних та зарубіжних інвесторів, підвищує гарантію результативності фінансового забезпечення регіонального розвитку.

Література

1. Фінансова політика сталого розвитку регіону: методологія формування та механізм реалізації: монографія / І.М. Вахович; Луц. держ. техн. ун-т. – Луцьк: Вид-во "Надстир'я", 2007. – 496 с.
2. Герасимчук З.В. Методологія оцінки та нарощення потенціалу соціально-еколого-економічного розвитку регіону / З.В. Герасимчук, І.М. Вахович // Соціально-економічні дослідження в

перехідний період. Статистичне оцінювання соціально-економічних явищ у регіоні: методологічні підходи : зб. наук. пр. – Львів, 2004. – Вип. 4 (XLVIII). – С. 340-351.

3. Галушак В.Л. Методика визначення рівня розвитку регіонів та їх проблемності / В.Л. Галушак // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. пр. – К., 2005. – Вип. 9 (52). – С. 102-109.

4. Побурко Я.О. Інтегральні оцінювання результатів соціально-економічної діяльності регіону: методологічний підхід / Я.О. Побурко, Я.Я. Пушак // Регіональна економіка. – 2006. – № 3. – С. 66-73.

5. Федулова Л.І. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / Л.І. Федулова, В.П. Александрова, Ю.М. Бажал та ін. / за ред. Л.І. Федулова. – К. : Вид-во "Основа", 2005. – 550 с. – (НАН України; Ін-т економічного).

6. Сундук А.М. Економічна безпека України у регіональному вимірі : дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.10.01 – Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка / А.М. Сундук. – К., 2006. – 205 с.

7. Сухоруков А.І. Фінансова безпека держави : навч. посібн. / А.І. Сухоруков, О.Д. Ладок. – К. : Центр навч. літ-ри, 2007. – 192 с.

8. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) : монографія / О.І. Барановський. – К. : Вид-во КНТЕУ, 2004. – 759 с.

Попивняк О.М. Методические подходы к оценке финансового обеспечения депрессивных территорий

Исследованы современные методические подходы к оценке депрессивности территорий. Предложена усовершенствованная методика оценки финансового обеспечения депрессивных территорий Украины и источников их формирования. Сформирована система расчетных показателей, методы и приемы диагностики финансового потенциала депрессивных территорий.

Ключевые слова: депрессивные территории, финансовое обеспечение, финансовые ресурсы, финансовый потенциал.

Popivniak O.M. The methodical approach towards evaluation of the depressed territories

This article studies modern methodical approach towards evaluation of the depressed territories. The author proposes an improved evaluation methodology of financial provision of the depressed territories in Ukraine. Also the system of calculation financial indexes, methods and receptions of diagnostics of financial potential of the depressed territories are formed at this article.

Keywords: depressed territories, financial provision, financial resources, financial potential.

УДК 336.145.2

*Доц. К.П. Проскура, канд. екон. наук –
Київський економічний інститут менеджменту*

ВПЛИВ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТАТНЬОГО РІВНЯ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ

Досліджено вплив фінансово-економічної кризи на стан державних фінансів у Україні, визначено роль податкових надходжень у стабілізації ситуації, що склалась в сфері державних фінансів в Україні. Розроблено пропозиції щодо підвищення ефективності адміністрування податків шляхом удосконалення методики розрахунку очікуваних податкових надходжень та їх узгодження із запланованими витратами бюджету. Розглянуто ризикоорієнтовану методику складання плану виїзних податкових перевірок платників податків, виявлено недоліки застосовуваної методики і зроблено пропозиції щодо її вдосконалення.

Ключові слова: податкове планування, адміністрування податків, дефіцит бюджету, видатки бюджету, податкові надходження, податковий контроль, податкові перевірки.

Постановка проблеми. Одним із принципів податкового законодавства є фіскальна достатність – встановлення податків та зборів з урахуванням необхідності досягнення збалансованості витрат бюджету з його надходженнями. Важливим завданням податкової політики при цьому є застосування ефективної методики розрахунку очікуваних податкових надходжень до бюджету, що давала б можливість визначення їх достатності для фінансування бюджетних витрат та коригування адміністративних дій з боку контролюючих органів щодо забезпечення достатнього рівня податкових надходжень.

Фінансово-економічна криза, яка спровокувала скорочення ВВП, зменшення товарообороту, погіршення фінансових результатів діяльності підприємств та зниження доходів населення, звузила доходи бюджету.

В Україні після виконання бюджету щороку спостерігаємо перевищення видаткової частини державного бюджету над дохідною – дефіцит бюджету. Дефіцит бюджету є однією з основних причин інфляції, спричиняється економічною нестабільністю, скороченням надходжень до бюджету, зростанням видатків з бюджету. Одним із чинників бюджетного дефіциту є неузгодження планових показників доходів бюджету з очікуваними розмірами податкових надходжень. Тому актуальними є дослідження, спрямовані на пошук шляхів удосконалення методик планування податкових надходжень контролюючими органами та їх узгодження з очікуваними витратами бюджету на плановий період.

Аналіз останніх публікацій. Питання щодо дослідження планування податкових надходжень розглянуто у працях таких науковців, як: Г.М. Давидов, Т.І. Єфіменко, В.В. Зайчикова, Ю.Б. Іванов, А.Я. Кізіма, А.І. Крисоватий, І.О. Луніна, О.М. Любченко, В.М. Мельник, Л.Л. Тарангул [1-4]

Метою дослідження є розроблення пропозицій щодо підвищення ефективності адміністрування податків шляхом удосконалення методики розрахунку очікуваних податкових надходжень та їх узгодження із запланованими витратами бюджету.

Основні результати дослідження. Проблеми планування податкових надходжень є актуальними і досить глибоко розробленими вітчизняними і зарубіжними науковцями. Методику визначення очікуваних податкових надходжень застосовують відповідні підрозділи Міністерства доходів і зборів, але ця методика має такі недоліки: планування суми податкових надходжень узгоджується з плануванням потреб бюджету у доходах, тобто не здійснюється попередній аналіз достатності очікуваних сум податкових надходжень для забезпечення планового рівня доходів бюджету; непрозорість розрахунків сум планових податкових надходжень, що здійснюються контролюючим органом; неможливість за результатами розрахунків оперативного розроблення і застосування адекватних методик, спрямованих на досягнення балансу між потребами бюджету у фінансуванні й очікуваним обсягом податкових надходжень. Натомість, директивним способом спускаються виконавчим підрозділам планові обсяги податків, які вони повинні збирати за період, і встановлюється адміністративна відповідальність керівників підрозділів на невиконання плану.

Одним з об'єктивних економічних наслідків фінансово-економічної кризи є незадовільний стан сектору публічних фінансів України, який за останні